



# LES ARTS I ELS ARTISTES

## Les exposicions Ramon Batlles La pintura moderna xinesa

S. Matilla

L'exposició Matilla a les Galeries Laietanes té la virtut de presentar-nos l'autor de les teles amb una enorme joventut, plètoric de riquesa colorística i amb una honradesa professional de consideració. Matilla, que no s'ha cansat mai del paisatge de la Costa, sembla que ja li ha trobat tots els ressorts



Jaume Mercadé. — Paisatge d'hivern

i s'expressa amb amabilitat i amb entusiasme.

En aquesta exhibició de la seva producció, Matilla ens ha volgut presentar un aspecte gairebé inèdit. Ha pintat flors. Unes flors ben vistes, de bon gust i tractades amb la seva tècnica ja clàssica. És agradable l'obra en general d'aquest pintor.

Hi ha esperit de lluita, de recerca, tot i els anys que es dedica a pintar, i aquest no defalliment, aquesta intenció de superar-se anorreat dificultats, són coses a presentar com a qualitats de mèrit en tota persona que cultivi un art.

Així Matilla passa pel nostre món de la pintura amb una múltiple dignitat que co-

sa i de puixança racial, és obra exclusiva de Mercadé.

Coincidim amb els seus punts de vista estètics, que semblen renyits amb tots els dels altres pintors, i que es basen en la ponderació, en l'apologia de la gran atmosfera de les vinyes, dels voltants de Valls, de Poblet, de Montblanc...

Necessàriament, per a pintar tots aquests

escenaris no n'hi ha prou amb dur preparada una escola, una línia de conducta pictòrica; hi ha d'haver aparellada una tensió subtilment observadora, filosofant constantment sobre aquella força concentrada del Camp, del Penedès, de la Conca de Barbarà.

Sintèticament, Tarragona és la gràcia de l'Arc de Barà, la vitalitat sensorial dels castellans de Valls i del Vendrell, el serè misteri del seu ancestralisme i de l'arqueologia dels seus monuments, la virilitat secular de la seva terra orgullosa.

Quin més bell resultat de pintura que donar fons a una vinya geomètrica aclaparada pel sol o dramatitzada pel morat de l'ombra,



S. Matilla. — Dibuix a la ploma

mença en l'obra en si i acaba en l'exemple de la seva perseverança i que de fet el col·loca en un lloc preponderant entre els pintors que responen a la seva època, entenent que no volem dir ni molt menys que quedí desplaçat de les coses actuals, entre les quals, i com hem dit al principi, fa un paper de jove dinàmica i de valor.

### Jaume Mercadé

Les cinquanta teles que a la Sala Parés exposa Jaume Mercadé són cinquanta obres que proclamen a grans crits un pseudònim artístic pel seu autor. I per pseudònim deu dir-se el pintor de Tarragona per antonomàsia.

Això és, Tarragona i les seves múltiples fases geogràfiques són avui encara processos per a descobrir, processos que si Mercadé no s'hi dedicà segurament quedarien per resoldre tota la vida.

Realment, pintar l'extensió tarragonina pot desvetllar un lirisme solament, i en això som axiomatics, a les persones amb capacitat d'artista i amb atàviques arrels de procedència.

Tarragona no és el Montseny, ni Olot, ni cap Costa Brava, ni en paisatge ni en ambient. Tarragona, així, literàriament, és la gran taca de transcendència que tenim sobre la total superfície catalana. Transplantar aquest embalum amb tota la importància geològica i que no decaigui gens i que a més proporcioni una enorme sensació de fortale-

No és fer cap descoberta sensacional dir que un retrat és una obra de psicologia. És una cosa dita i repetida. El que potser causi major sorpresa, és dir que un retrat fotogràfic és també una obra de psicologia. I això, encara que menys dit i repetit que allò, no és tampoc cap novetat. Però així i tot encara causa certa sorpresa aquesta afirmació, perquè és molt estès encara el concepte que la fotografia només és que un procediment de reproducció merament mecànic, depenent exclusivament de la tècnica, i prou. I no és pas això; precisament l'abús de trucs tècnics és una de les coses que més perjudiquen la fotografia i la causa de la sensació d'angúnia que produeix la visita de tantes exposicions de fotografia, on moltes obres no són sinó un abús del que s'anomena la "fotografia d'art". Sovint, la dita fotografia d'art no és més que una desnaturació de la fotografia, una negació de l'essència mateixa d'aquest art, en el qual, com en tots, aconseguen el punt més alt les obres realitzades amb tanta tècnica que sembla que no n'hi hagi gens. Sí, com en tots els arts, cal posseir una bona tècnica, conèixer-ne tots els recursos, però dissimular-ho i no ésser-ne víctima.

I això, que és cert per a tots els gèneres de fotografia, ho és més que en cap altre en el del retrat, on pot esclatar més que enlloc la infidelitat de la reproducció mecànica. Perquè és ben sabut que, contra totes les aparences, la fotografia no aconseguirà retrats semblants al model. Per què? La fotografia té unes lleis — potser no són lleis, sinó capritxos — que ningú no coneix. L'objectiu i la llum es lliuren a unes faccèsies destarotadores de les quals es ressent la fidelitat de reproducció.

De totes maneres, el bon retratista fotogràfic és el que sap obtenir bons retrats a despit de les jugades de la màquina. Es també el que no sols sap fer un retrat de semblança física perfecta, sinó també animat d'aquella semblança més íntima que sovint cal caçar al vol, fugissera i momentània com és. Perquè, ja s'ha observat prou vegades, davant d'un retrat s'imposa un ex-

moderns de l'escola classicista i prometiem tractar d'un representant de l'escola europeïsta. Aquest és Ju Peon, fill de Ju Da-tsan, pintor també, i no pas dels mediocres.

En el número anterior de MIRADOR assenyallàvem les dues principals tendències de la pintura xinesa moderna, la classicista i l'occidentalitzada. A l'exposició de pintura xinesa que està oberta a les sales del Jeu de Paume, a París, ambdues tendències hi estan representades, ultra la pròpiament clàssica, amb obres mestres d'autors antics. Parlàvem la setmana passada d'un dels pintors

ses, és l'esbadellament d'un art de concepció fauve i d'execució xinesca. Per als artistes i perits de la Xina l'art de Ju Peon semblarà un art del tot europeu; a molts europeus semblarà un art completament extremoriental. La veritat és que Ju Peon a hores d'ara és artista més europeïtzat que xinès. Conserva molt de la pinzellada i de tot altre element tècnic de la pintura extremoriental,



Dues pintures de Ju Peon

L'estil d'aquest darrer ja era bastant influït d'occidentalisme, però ho era de manera diferent que en l'art del seu fill Ju Peon. Ja, de segles enrera, de cap allà al començ del XVII, la influència europea es féu sentir a la Xina, com al Japó. A la Xina per dues vies, la primera la dels jesuïtes artistes que hi arribaven amb les missions de la Companyia. Algun d'ells, el P. Castiglione, aconseguí molta notorietat, fou pintor de l'emperador i les seves obres encara es conserven al palau imperial de Pequín. Castiglione i d'altres jesuïtes més o menys artistes (cap d'ells, ni el propi Castiglione, artistes d'empena) s'esforcaren per adaptar-se a l'estil i a l'esperit de la pintura xinesa tradicional sense aconseguir sinó una vaga disfressa d'estil: introduïren el franc modelat, el clar-obscur voluminista, i contribuïren a banalitzar la sensibilitat dels artistes xinesos d'aquell temps. Castiglione i els seus influïren particularment sobre el paisatgisme i l'animalisme de la pintura sènica. El segon vehicle de la influència occidental fou de caràcter figurista; fou l'anomenada Companyia d'Índies, la qual, com tothom sap, era, durant el segle XVIII, finançada per capitalistes anglesos, per tal d'aconseguir per a l'aristocràcia europea vaixel·leria de porcellana xinesa però decorada al gust europeu. A tal fi els europeus enviaven a les porcellaneries xineses de la Companyia d'Índies, no sols models de motius heràldics, d'inicials entrellaçades i d'arabescos estil Lluís XV i Lluís XVI, sinó àdhuc gravats a la talla dolça que reproduïen alegories, pastorsals i altres temes de l'estamparia d'aleshores, particularment de la imateria religiosa. Doncs bé, aquestes dues influències fisonaren un estil xinès mestís d'academisme set i vuitcentista que mai no arriba a ésser superior a l'estil europeu ni a l'estil xinès, i que sovint produeix obres esgarrifoses o repulsius.

Dintre aquest estil, el qual alterna sempre amb l'escola clàssica, que li és superior, es desenrotlla en la més baixa decadència de l'art xinès, en el segle XIX, un art que podriem qualificar de distingit i un altre art plebeu en la més pejorativa accepció del mot. Ju Da-tsan es col·loca en el corrent distingit de l'angüosa tendència europeïsta. El seu fill, Ju Peon, reacciona contra aquest mestís d'academisme europeu de tercera o vuitena mà, se'n va a París, viatja per Itàlia, estudia els museus, es posa a l'escola dels mestres parisencs de la pintura a l'oli i així aconseguix assimilar, de primera mà i sobre el terreny, l'esperit pregonament realista de l'art europeu, particularment de l'art antiacadèmic. Conseqüència d'aquests estudis aliats a la personalitat també realista de Ju Peon, personalitat que repudia tot el fantastejar de les escoles post-fauvistes france-

de certs pintors de la Xina clàssica, però l'esperit ja és europeu i és possible que tard o d'hora Ju Peon intenti la pintura a l'oli o l'aiguada europea. Per les fotografies de les seves obres que en escriure aquestes ratlles tenim a mà, ens sembla Ju Peon realista innat, un pintor més naturalment dotat per al realisme de la pintura sènica que per al de la pintura europea. D'altres pintors moderns de la Xina i del Japó s'han demostrat a París mateix millors assimiladors de l'esperit plasticista de la raça blanca, més entenedors del nostre realisme pictòric; ço que no és cap blasme per a Ju Peon, sinó, segons com es consideri, el millor elogi. Tot allò que en la pintura admirablement fogosa de Ju Peon ens sedueix és llevat ancestral del Gran Cathay, fauvisme superior al millor fauvisme francès; tot allò que ens repelleix en les obres d'aquest pintor celest és manlleu a Europa. Per totes aquestes raons l'art de Ju Peon ens sembla ben representatiu d'aquesta tendència intermèdia que és potser la més activa en la pintura moderna de la Xina i del Japó, i que no és del tot extremoriental ni extremoccidental.

Ju Peon és, d'altra banda, un home cultu-vadíssim, molt estimat i altament considerat a la seva terra, i, ara darrerament, en ocasió de la susdita exposició del Jeu de Paume, també molt estimat a París en tant que pintor animalista sino-europeu. Ell fou el promotor i el principal organitzador d'aquesta exposició que a hores d'ara fa parlar tota la premsa parisenca. Després d'una vida plena de privacions i dolors aconseguí els majors èxits i les màximes recompenses que en un poble altament civilitzat pugui aconseguir un artista: pensions, encàrrecs, delegacions, direccions, etc. Es un escriptor assabentadíssim de l'art europeu i, no cal dir, de l'art extremoriental; un escriptor amatent i traçut, un dels millors productors, probablement, de la fecunda Societat Franco-Chinoïse, de París.

JOAN SACS



Retrat, per Ramon Batlles

clamació per aquest estil: «Ja es veu que és ell... però no sé què té que no és ben bé ell.» I és precisament en la fotografia de taller on més s'escapen aquests imponderables dels quals depèn la reeixida del retrat. Per això no és cap afirmació exagerada la que encapçalava aquestes ratlles, que un retrat fotogràfic és una obra de psicologia.

Aquestes reflexions banals i que es pot fer qualsevol espectador acuden davant la mostra que del seu art de retratista ofereix actualment Ramon Batlles a la sala d'exposicions de la Llibreria Catalònia. Ramon Batlles té un gran nom entre la gent de Barcelona, i en aquesta exposició demostra que se l'ha ben guanyat i que se'l mereixerà cada dia més.

Un moment, en la seva carrera de retratista, temerem que l'ús gairebé sistemàtic del *flou* el desencaminés, i això és una opinió purament personal. Avui aquesta temença és del tot fora de lloc. Els retrats de Ramon Batlles són concrets sense duresa, tenen una gran qualitat i són expressius i semblants. Cosa que, tractant-se d'una exposició a Barcelona de persones barcelonines, pot comprovar tothom.

X. Y.



raspalls per a tots els usos

articles de neteja — objectes per a presents

rambla catalunya, 40

### GUTENBERG, S. A.

Maquinària, Tipus, Filetatge de bronze, Tintes i Utilitatge per les Arts Gràfiques

Agullers, 1 i Via Laietana, 4  
Tel. 15524 - BARCELONA

Un present de LENA és signe de distinció i bon gust

Reproduccions escultòriques  
Objectes d'art  
Làmpares

LENA, S. A.

Passeig de Gràcia, 68  
(Xamfrà València)

Ofereim als nostres clients una subscripció gratuïta de sis mesos a "MIRADOR", per tota compra superior a 100 pessetes. Aquesta oferta és vàlida fins al 3 de juny vinent.

### Exposició de Primavera

Hem vist els dos Salons, dels quals parlarem extensament la setmana entrant, començant per un capítol dedicat a la nebulosa de lluites interiors, un capítol d'examen polític-dirigent, per a passar després a la recensió de la pintura exposada.

ENRIC F. GUAL



Exit en la mida  
Corbates inarrugables  
Pijames a bon preu

JAUME I, 11  
Telèfon 11655